

RUNDA DE LA DOHA ȘI AGRICULTURA

Runda de la Doha este cea mai recentă rundă de negocieri comerciale ale OMC. Lansată în 2001, aceasta a marcat începutul unor noi negocieri în domeniul agriculturii: membrii OMC s-au angajat să obțină îmbunătățiri substanțiale în ceea ce privește accesul pe piață și să elimine treptat toate formele de subvenții la export în cadrul sprijinului intern care denaturează schimburile comerciale, ținând seama în mod corespunzător de necesitatea ca țărilor în curs de dezvoltare să li se acorde un tratament special și diferențiat.

TEMEI JURIDIC

Articolul 207 alineatul (3) și articolul 218 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Cadrul negocierilor agricole în curs a fost definit la articolul 20 din Acordul privind agricultura de la Marrakech (AA). Conform articolului în cauză, membrii Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) au confirmat că diminuarea sprijinului și a protecției agricole este un proces continuu, care trebuie aplicat în mod progresiv. Articolul 20 litera (d) precizează că aceste negocieri ar trebui să țină cont de alte considerente decât cele de ordin comercial (precum protecția mediului, siguranța alimentară, dezvoltarea rurală, bunăstarea animalelor etc.) și de tratamentul special și diferențiat în favoarea țărilor în curs de dezvoltare.

RUNDA DE LA DOHA: DE LA CANCÚN LA BUENOS AIRES

Cea de a patra conferință ministerială a OMC, organizată la Doha (Qatar) în noiembrie 2001, a marcat începutul Runderi de la Doha (cunoscută și ca Agenda de dezvoltare de la Doha – ADD).

A. De la Cancún la Buenos Aires

De atunci, puține dintre termenele convenite au fost respectate. Conferința ministerială de la Cancún din 2003 s-a soldat cu un eșec. La acesta au contribuit mai mulți factori, în special lipsa de voință politică în ceea ce privește apropierea pozițiilor membrilor sau controversa privind așa-numitele „subiecte de la Singapore”: comerțul și investițiile, politica în materie de concurență, transparența achizițiilor publice și facilitarea schimburilor comerciale. Cu toate acestea, dacă problemele legate de agricultură au reprezentat un obstacol semnificativ, refuzul țărilor în curs de dezvoltare de a discuta „subiectele de la Singapore” a contribuit, fără îndoială, la eșecul conferinței.

Procesul a fost relansat la începutul anului 2004 și a avut drept rezultat un acord-cadru al Consiliului general, care a fixat principiile-cheie ale „modalităților” de negociere. În plus, această decizie a eliminat din Agenda de dezvoltare de la Doha trei dintre „subiectele de la Singapore”. Divergențele dintre membri au mai putut fi reduse în cursul Conferinței ministeriale de la Hong Kong din decembrie 2005. În cele din urmă, în 2008 au fost prezentate proiecte revizuite de modalități, reprezentând un fel de schiță a unui acord final care urma să fie decis la Geneva. „Pachetul din iulie 2008” (TN/AG/W/4/Rev.3) se referea la următoarele puncte:

a. Sprijinul intern

- „Sprijinul intern care denaturează schimburile comerciale” (cutia galbenă + cutia albastră + clauza *de minimis*) (3.2.11) s-ar reduce cu 75-85 % pentru Uniunea Europeană, cu 66-73 % pentru Statele Unite și Japonia și cu 50-60 % pentru ceilalți membri (în cinci ani pentru țările dezvoltate, în opt ani pentru țările în curs de dezvoltare). S-ar aplica o reducere imediată de 33 % pentru Statele Unite, UE și Japonia și de 25 % pentru celelalte țări.
- „Cutia galbenă” (sau MAS) (3.2.11) s-ar reduce global cu 70 % pentru UE, cu 60 % pentru Statele Unite și Japonia și cu 45 % pentru celelalte țări. Prețurile și ajutoarele pe produs ar fi plafonate la o sumă corespunzătoare sprijinului mediu din cutia galbenă înregistrat pentru perioada 1995-2000.
- „Cutia albastră” (3.2.11) ar fi limitată, la 2,5 % din producție pentru țările dezvoltate și la 5 % pentru țările în curs de dezvoltare, cu plafoane pentru fiecare produs (NB: aceste limite nu se mai aplică).
- „Clauza *de minimis*” (3.2.11) ar rămâne plafonată la 2,5 % din producție pentru țările dezvoltate (această limită este 5 % în prezent) și la 6,7 % (în prezent 10 %) pentru țările în curs de dezvoltare (însă nu va exista o reducere în cazul în care sprijinul îi vizează în principal pe producătorii care practică o agricultură de subzistență sau pe cei cu resurse limitate).
- Condițiile „cutiei verzi” (3.2.11) ar deveni mai stricte.

b. Accesul pe piață

- Taxele vamale ar fi reduse urmând o formulă care să dispună reduceri mai importante pentru taxele ridicate. În cazul țărilor dezvoltate, reducerile ar reprezenta între 50 % (pentru tarifele mai mici de 20 %) și 70 % (pentru tarifele mai mari de 75 %), adică o reducere medie minimă de 54 % pentru țările dezvoltate și între 33,3 % și 44-48 % pentru țările în curs de dezvoltare. Țările cel mai puțin dezvoltate ar fi scutite de orice reducere.
- „Produsele sensibile” (pentru toate țările) și „produsele speciale” (pentru țările în curs de dezvoltare) ar face obiectul unor reduceri mai puțin importante. Reducerile pentru produsele sensibile ar putea fi compensate însă de contingente tarifare cu rate preferențiale, iar produsele speciale ar putea fi scutite de orice reducere.
- „Clauza specială de salvagardare” (3.2.11) ar urma să fie eliminată treptat în țările dezvoltate. Țările în curs de dezvoltare ar beneficia de un nou mecanism special de salvagardare (MSS) pentru 2,5 % din liniile tarifare, ceea ce le-ar permite majorarea

temporară a taxelor vamale pentru a face față creșterii importurilor și scăderilor de preț.

c. Concurența la export

- Subvențiile la export (3.2.11) ar urma să fie eliminate, inclusiv subvențiile deghizate în credite la export, de exemplu în contextul activităților întreprinderilor comerciale de stat exportatoare și al ajutoarelor alimentare altele decât cele de urgență.

La 6 decembrie 2008, președintele Grupului de negociere pentru agricultură a prezentat ultimul său proiect revizuit de „modalități”. Pe această bază, a noua Conferință ministerială din decembrie 2013, din Bali, a ales câteva subiecte agricole, pentru a institui acorduri parțiale. În fine, cea de a zecea Conferință ministerială, care a avut loc în decembrie 2015 la Nairobi, a dus la un acord.

B. Pachetul de la Nairobi (2015)

Conferința ministerială de la Nairobi a adoptat patru noi decizii privind agricultura, care se referă la:

- Concurența la export. Această decizie regroupează subvențiile la export împreună cu alte tipuri de măsuri susceptibile să denatureze concurența. Țările dezvoltate s-au angajat să elimine imediat subvențiile la export (cu excepția câtorva subvenții pentru produsele prelucrate, a căror eliminare a fost amânată până în 2020). Țările în curs de dezvoltare trebuie, de asemenea, să elimine toate formele de subvenții la export până la sfârșitul anului 2023. Acordul va accelera eliminarea subvențiilor pentru bumbac.
- Deținerea de stocuri publice în scopul securității alimentare în țările în curs de dezvoltare. Sub presiunea G33, în cursul Conferinței ministeriale de la Bali, membrii OMC au convenit să nu conteste juridic aceste programe de asigurare a securității alimentare. Noul text prelungește acest acord până la identificarea unei soluții permanente.
- Bumbac. Noul acord prevede faptul că țările dezvoltate trebuie să acorde acces pe piață fără taxe vamale și fără contingente exporturilor de bumbac provenite din țările cel mai puțin dezvoltate, cu începere de la 1 ianuarie 2016. Angajamente similare vor fi asumate ulterior de țările în curs de dezvoltare, în special de China.
- Mecanismul special de salvagardare pentru țările în curs de dezvoltare. Țările exportatoare de produse agricole, cum ar fi Australia, Brazilia și SUA, s-au opus întotdeauna creșterii, fie și temporare, a taxelor vamale de către țările în curs de dezvoltare, ca răspuns la creșterile bruște de importuri sau la scăderea prețurilor. Noua decizie prevede faptul că aceste țări vor avea dreptul la un mecanism special de salvagardare, pe baza pragurilor de declanșare, în funcție de cantitățile importate și de prețuri.

În plus, regulile de origine preferențiale pentru țările mai puțin dezvoltate au fost simplificate prin pachetul de la Nairobi și derogarea actuală pentru serviciile acestor țări a fost extinsă până la 31 decembrie 2030.

Conferința de la Nairobi a reprezentat o nouă abordare privind negocierile comerciale, care favorizează acordurile parțiale. În plus, declarația ministerială a recunoscut faptul

că membrii OMC nu împărtășesc aceeași opinie cu privire la chestiunea continuării negocierilor comerciale în cadrul structurii de la Doha.

C. Buenos Aires (2017)

Cu toate că cea de a 11-a Conferință ministerială de la Buenos Aires (10-13 decembrie 2017) ar fi trebuit să determine progrese importante în ceea ce privește Agenda de la Doha, aceasta s-a finalizat cu rezultate foarte limitate, care au constatat într-un simplu angajament de a continua lucrările la mai multe chestiuni printre care agricultura (fără a stabili programe de lucru clare) și diferite declarații ale unor grupuri de țări pe marginea unor subiecte de interes comun.

POZIȚIILE ACTORILOR DIN CADRUL OMC: SITUAȚIA ACTUALĂ

- Uniunea Europeană a pledat dintotdeauna pentru un sistem comercial multilateral orientat mai mult spre piață, dar care să țină seama de sustenabilitatea socială, economică și de mediu, pe baza eforturilor întreprinse în domeniul sprijinului intern [reformele PAC (3.2.4)] și al accesului pe piață [inițiativa „Totul în afară de arme” (5.2.3)]. UE și-a reafirmat în repetate rânduri angajamentul față de o abordare echilibrată în ceea ce privește reforma în curs a sistemului de schimburi agricole, care presupune un tratament special al țărilor în curs de dezvoltare, angajamente specifice în privința produselor sensibile și luarea în considerare în mod corespunzător a aspectelor necomerciale. Cea mai recentă inițiativă UE a fost o propunere comună UE-Brazilia vizând încheierea unui acord referitor la revizuirea disciplinelor legate de sprijinul intern agricol și rezolvarea chestiunii deținerii de stocuri publice, care a fost prezentată înaintea celei de a 11-a Conferințe ministeriale, organizată la Buenos Aires în decembrie 2017. Întrucât în cadrul conferinței nu s-a ajuns la un acord pentru a limita sprijinul intern, comisara pentru comerț a UE de la acea vreme, Cecilia Malmström, și-a exprimat public regretul că nu s-a obținut un rezultat multilateral și a solicitat să se întreprindă acțiuni înaintea următoarei conferințe ministeriale.
- SUA a adoptat recent o poziție foarte critică față de chestiunile multilaterale și, după intrarea în funcție a administrației Trump în 2017, a întors spatele proceselor de guvernanță mondială, favorizând inițiativele bilaterale (de exemplu cu China) și punând sub semnul întrebării relevanța unei abordări multilaterale (în special OMC și acordul COP 21 privind clima încheiat la Paris în decembrie 2016). Lipsa de progrese în urma celei mai recente Conferințe ministeriale de la Buenos Aires se spune că ar fi fost o urmare a refuzului SUA de a lua în considerare o soluție permanentă la chestiunea deținerii de stocuri publice, ceea ce a determinat ceilalți membri ai OMC să blocheze deciziile legate de toate celelalte chestiuni. Rămâne de văzut dacă administrația Biden va ajuta la relansarea OMC și a sistemului său de soluționare a litigiilor, care a fost paralizat în urma deciziei președintelui Trump de a bloca numirea unui judecător de apel.
- China, India și Rusia: China și India, favorabile unor condiții de concurență echitabilă pentru toți membrii OMC, solicită eliminarea MAS, ca o condiție prealabilă pentru continuarea discuțiilor. China și India afirmă că UE, SUA și Canada au acordat în mod constant agricultorilor lor subvenții care denaturează

schimburile comerciale, la niveluri mult peste plafonul aplicabil în cazul țărilor în curs de dezvoltare, și, prin urmare, ele consideră eliminarea MAS ca fiind punctul de pornire al negocierilor, spre deosebire de UE, care dorește doar reducerea acestora. Înaintea celei de a 11-a Conferințe ministeriale de la Buenos Aires, Rusia a prezentat (1) o nouă propunere în care se solicita eliminarea treptată și, în cele din urmă, totală a garanțiilor speciale permise în temeiul Acordului privind agricultura și (2) un proiect de decizie în vederea găsirii unei „soluții permanente” cu privire la chestiunea deținerii de stocuri publice în scopul securității alimentare.

- Grupul Cairns, care reunește 17 țări exportatoare al căror interes comun este reducerea obstacolelor în calea comerțului ce aduc prejudicii agriculturii, se arată foarte critic față de țările dezvoltate care mențin un nivel ridicat al subvențiilor. Înaintea celei de a 11-a Conferințe ministeriale, grupul a propus ca (1) producția și sprijinul intern să fie supuse unui control mai riguros pentru ca procesul de reformă să continue să avanseze, (2) disciplinele legate de sprijinul intern pentru producție și care denaturează schimburile comerciale să aibă un efect de constrângere și (3) să se abordeze concentrarea sprijinului în funcție de produse.
- Țările G-10 (un grup de țări dezvoltate care sunt importatoare nete de produse alimentare, printre care se numără Japonia, Norvegia și Elveția) favorizează un nou cadru bazat pe valoarea producției agricole. Acestea sunt reticente să discute sprijinul specific pe produs și nu sunt încă dispuse să accepte reduceri substanțiale ale subvențiilor lor care denaturează schimburile comerciale.
- Țările în curs de dezvoltare, care reprezintă trei sferturi din membrii OMC, își propun să își apere propriile producții agricole și pun în evidență preocupări necomerciale (securitatea alimentară, mijloacele de subsistență, sărăcia, ocuparea forței de muncă în mediul rural etc.). Ele solicită totodată un tratament special și diferențiat, adaptat situației lor specifice. Înaintea conferinței de la Buenos Aires, țările în curs de dezvoltare au prezentat o serie de propuneri pentru a limita sprijinul care denaturează schimburile comerciale și MAS specifice în funcție de produse. Țările C-4 (Benin, Burkina Faso, Chad și Mali) au solicitat, în special, reducerea sprijinului care denaturează schimburile comerciale acordat de țările dezvoltate pentru bumbac.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Asigurând respectarea mandatului de negociere atribuit Comisiei, Parlamentul a susținut întotdeauna eforturile reprezentanților europeni în vederea realizării de progrese în cadrul Runde de la Doha și încheierii unui acord echilibrat [a se vedea rezoluțiile sale din 4 aprilie 2006 (JO C 293 E, 2.12.2006), 9 august 2008 (JO C 9 E, 15.1.2010), 16 decembrie 2009 (JO C 286 E, 22.10.2010), 14 septembrie 2011 (JO C 286 E, 22.2.2011), 21 noiembrie 2013 (JO C 436, 24.11.2016), 26 noiembrie 2015 (JO C 366, 27.10.2017) și 15 noiembrie 2017 (JO C 356, 4.10.2018)].

O delegație a Parlamentului European a participat la Conferința parlamentară privind OMC care a avut loc pe marginea celei de a 11-a Conferințe ministeriale de la Buenos Aires din decembrie 2017. Cea de a 12-a Conferință ministerială programată pentru

iunie 2020 în Kazahstan a fost anulată din cauza pandemiei de COVID-19 și este posibil să aibă loc în iunie 2021.

François Nègre
04/2022

